16.10.2023
LAUSUNTO

Eduskunta, Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: VNS 1/2023 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2024—2027

Suomen Kylät ry kiittävät mahdollisuudesta lausua asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

s.35 CAP-ohjelman leikkauksiin

Vahva ja välittävä Suomi- hallitusohjelmassa esitetään maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle leikkauksia alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen. **Leikkaukset kohdistuisivat vuosille 2025-2027, ja olisivat esityksen mukaan yhteensä 137,5 miljoonaa euroa kansallisista varoista. Kaikkiaan leikkaukset olisivat yhteensä yli 240 milj. euroa, EU-rahoitus mukaan lukien, eli liki puolet maaseudun kehittämiseen varatuista varoista. Leader-rahoituksen osuus maaseudun kehittämisvaroista on CAP27-kokonaisuudessa 5,6%.**

Suomen 52 Leader-ryhmän toiminta-alueilla asuu yhteensä 2,56 miljoonaa asukasta, 295 kunnan alueella, näiden lisäksi vielä Leader Åland. Jokainen kunta on sitoutunut rahoittamaan Leader-toimintaa alueellaan 20 prosentin osuudella julkisesta rahoituksesta. Kaikki kunnat ovat olleet vahvasti mukana paikallisen kehittämisstrategian valmistelussa. **Leader-rahoitus tuo CAP-kokonaisuuteen siten vuosina 2023-2027 liki 45 miljoonaa euroa kuntarahoitusta. Tämä kansallinen vastinrahoitus on siis jo Leader-ryhmien käytössä. Mikäli paikallisesta maaseudun kehittämisrahoituksesta leikataan, kuntien panostus kehittämistoimiin jää alihyödynnetyksi.**

Leader-ryhmien verkosto on kaikki maaseutualueet kattava. Sen piirissä on kymmeniä tuhansia aktiivitoimijoita, nuorista kylämummoihin ja pienyrittäjistä yhdistysaktiiveihin.

Kansallisesta vastinrahasta leikkaaminen on aina jäsenvaltiolle itselleen haitallista. Ilman kansallista osuutta ei parhaintakaan maaseudun kehittämisohjelmaa voida toteuttaa. Maatalouden ja maaseudun kehittämisen CAP27-kokonaisuus on Suomelle EU-jäsenmaksujemme suurin yksittäinen palauttamismekanismi. Kansallisesta vastinrahasta leikkaaminen pienentää Suomen EU-rahoitussaantoa.

Ensi vuonna EU:ssa, ja myös Suomessa, käynnistyy jo seuraavan ohjelmakauden suunnittelu ja neuvottelut. Meneillään olevan CAP27- kauden maaseudun kehittämisrahoituksen tulostavoitteet on CAP-suunnitelmassa lukittu, eikä niitä voi neuvottelemalla muuttaa. Mikäli Suomi leikkaa kehittämisvaroja, annamme Komissiolle viestin, että alkuperäiset tavoitteet voidaan saavuttaa puolta pienemmällä rahoituksella. Miten siis perustella uuden kauden rahoitustarpeet?

Leader etsii ja rahoittaa uusia yritysalkuja maaseutualueilla. Leader tukee yrittäjien omistajanvaihdoksia, yritysten kehittämistä ja investointeja. Hallitusohjelman esitetyt leikkaukset Leader-rahoitukseen kohdistuisivat eritoten pienyrityksiin ja palveluihin. **Maaseudulla toimivista yrityksistä 94,7 prosenttia on mikroyrityksiä, ja niiden pääasiallinen kehittämistukirahoitus tulee Leader-ryhmiltä.**

Leader-toiminnan ydintä on myös osallistaa mukaan yhteisöjä, tukemalla liikuntapaikkoja, kylätalojen toimintaa, luontoreitistöjä, kulttuuritapahtumia ja paljon muuta. Leader kanavoi joka ohjelmakausi miljoonia talkootyötunteja yhteiseksi hyväksi.

Leader-toiminta on monin tavoin lukittu kokonaisuus CAP-suunnitelman sisällä, muttei täysin turvattu. Leikkauksia ei tule kohdentaa Leader-rahoitukseen, jonka osuus CAP:n maaseuturahoituksesta on edelleenkin kaikkien EU-maiden alhaisinta tasoa.

Vaasassa 16.10.2023

Heli Walls, Leader-työn kehittämispäällikkö,
Suomen Kylät ry:n Leader-jaosto

Aleksi Koivisto, toiminnanjohtaja
Suomen Kylät ry

Suomen Kylät ry
Lupajantie 1, 25500 Perniö
www.suomenkylat.fi